

fuldstændig samstemme med, hvad der blev udtalt f. Ex. af det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgfreds. Nu kunde man maasse sige: Ja, der kan være Egne, som ere fattigere og tyndere befolkede, saa var det maasse urigtigt at paalægge dem saa store Bidrag. Dertil siger jeg, naar det er Statsøiemed, der skulle beforsvares, maa, hvor den enkelte Egn ikke kan prestere saa Meget som en anden, Staten skyde det Manglende til. Det tror jeg, man maa gjøre gjældende der, og derimod ikke det Andet, som forekommer mig at være ganske uden nogen solid Grundvold, nemlig det Princip, som ligger til Grund for de to forskjellige Størrelser af Tilskudet, som man forventer fra forskjellige Egne, hvor igjennem Jernbanerne skulle gaa. — Der var ogsaa en anden Ting, som blev udtalt, og som jeg blot har villet nævne, idet jeg ganske tiltræder Udtalelserne herom. Det forekommer mig at være meget vanskeligt og farligt at gaa hen og tillægge Amtsraadene i Forbindelse med Ministeren en saadan Myndighed, der i Virkeligheden for de Bedkommende, hvem deres Kjendelse kommer til at gaa ud over, bliver en Slags Bestatningsret, istedetfor at det ser ud, som om det er en Fordelingsret, og saa kan den Fordeling blive saaledes, at den kan komme til at gribe ind paa en saadan Maade, som Lovgivningsmagten aldeles ikke har tænkt sig vil blive Tilfældet, hvorfor det forekommer mig bedst, at vi her søge at beholde den Magt, vi nu en Gang have, hvorvel man prøver at beståre den paa flere Maader, men lad os ikke selv vække Haanden til at støkke den Indskyldelse, vi retmæssig bør have paa slige Unligheder. Efter de Udtalelser, jeg allerede har hørt fra et Par andre ærede Ralere, anlager jeg, at det vilde være unyttigt, om jeg fremsførte videre; det væsentligste af det, jeg kunde ønske at sige, er udtalt dels af disse dels af mig.

Naberg: Som jeg alt ved en tidligere Leilighed har udtalt, er det endnu min Mening, at det er heldigere, at man gaar til at lade Staten anlægge saadanne Jernbaner som de, der her ere omhandlede i dette Lovforslag med Tilskud fra de tilstødende Egne, end omvendt at lade de Private anlægge dem med Statstilskud. Der kan maasse være enkelte Tilfælde, som det i Dag nævnte med Hensyn til Odense—Svendborg Banen, hvor man har havt en saa særdeles meget let Afgang til at skaffe sig de nødvendige Kapitaler, at et saadant Jernbaneanlæg kan anlægges maasse endog lidt billigere, end Staten lader sine Baner bygge, men i Almindelighed tror jeg, at det vil være Tilfældet, at der vil være altfor stor Bekostning forbunden for private Selskaber med at skaffe de til saadanne Anlæg fornødne Kapitaler, og jeg tror derfor, at det i den Henseende er heldigere, at det er Staten, der gjør Anlægget, ligesom det ogsaa forekommer mig at være det

heldigste, at al Jernbanedrift saa vidt muligt er i Statens Hænder, thi selv om ogsaa private Selskaber kunne indbefomme enkelte Omfer, som Staten maasse ikke er i Stand til, vil Statsdriften i det Hele og Store kunne komme Alle ens i Møde, og derfor efter min Mening være det Heldigste. Jeg er derfor fuldstændig enig i den Maade, som man vil gaa til at anlægge de fremtidige Baner paa og navnlig saadanne Sidebaner, som nærmest ere dem, der staa for Eur. Jeg kan være fuldstændig enig med det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgfreds i, at det vilde have været lige saa naturligt, om der i dette Forslag havde været optaget en Jernbane fra Vemb til Lemvig, lige saa vel som en Bane fra Struer til Åhsted, og jeg kan kun beklage, at det ikke er sket, men jeg har det Haab, at ogsaa dette vil kunne ske i en nær Fremtid, thi det er i det mindste mit Haab, at der ikke skal foregaa nogen egentlig Standsning i Udvikling af vore Jernbaneanlæg, men at vi vedblive som hidtil at anlægge Jernbaner. Vor Finantsstilstand er saaledes, at vi meget godt kunne aase en Del af vort aarlige Overskud dertil, og det forekommer mig, at det er en meget god og naturlig Anvendelse at gjøre deraf, thi det er min bestemte Mening, at der er Intet, der i den Grad bidrager til at ophjælpe de forskjellige Egne som gode Kommunikationsmidler, og som saadanne maa man i Nutiden særlig regne Jernbaner som de allerbedste. Staten opnaar to Formaal ved at anbringe Kapitaler i Jernbaner: dels at faae et nogenlunde rigeligt Udbytte af dem, dernæst at komme de vedkommende Egne i en betydelig Grad til Gode, thi vil man se hen til, hvorledes det for Liden stiller sig med de meget betydelige Kapitaler, Staten har anbragt i sine Jernbaner, viser det sig, at Banerne give nu en direkte Forrentning deraf af omtrent 3 pCt., og der er dernæst vist neppe nogensomhelst Tvivl om, at der ved den Maade, hvorpaa Jernbanerne bidrage til at fremme Udviklingen og forøge Borgernes Indtægter ved indirekte Afgifter, dels gennem Forsøgelse af Forbrugsafgifterne, dels ogsaa ved Statterne paa Omsetningen, saas en rigelig Erstatning for den 4de Procent, saa at de nu temmelig betydelige Kapitaler, der ere anbragte i vore Jernbaner, foruden at de give omtrent et ligesaa stort Udbytte for Statskassen, som hvis de vare blevne liggende i Reserveconden, desuden bidrage i overordentlig Grad til at fremme Landets Udvikling. Det er altsaa egentlig kun en Omflytning af Værdier, men en Omflytning, der baade har Udfigt til at give Staten en forøget Indtægt og til at bringe Statsborgerne forøget Velvære. Jeg kan derfor finde det fuldstændig rigtigt, at vi yderligere udvikle vort Jernbanenet, uden at man dog i den Henseende gaar stærkere frem, at det til enhver Tid aapasfes efter, hvorledes de finantzielle Forhold stille sig; men naar der, som her er tilfjaget,